

Türk Tabipleri Birliği

Turkish Medical Association

SAYIN DR. FAHRETTİN KOCA
TC SAĞLIK BAKANI
ANKARA

803/2023

10.02.2023

Sayın Bakan,

Depremzede hekimlerin çalışmaya zorlanması hukuki ve insancıl değildir.

Deprem bölgelerinde depremden sağ kurtulan, ancak yakınları halihazırda enkaz altında olan veya yaşananların etkisiyle hizmet sunacak durumda olmayan, bakmakla yükümlü olduğu kişileri bakım ve gözetimini yürütmek zorunda olan hekimlerin idarecileri tarafından çalışmaya zorlandıkları, aksi halde “yeniden kamu hizmetine alınmayacaklarının” belirtildiği yönünde başvurular Birliğimize iletilmeye başlamıştır.

Öncelikle çalışmaya zorlamanın “kanuni” olup olmaması bir yana insani olup olmadığı da hukuki bir sorundur. İnsana uzak düşen her uygulama, yaptırım ve düzenleme “kanuni” olsa da sosyal hukuk devletinin gereklerine aykırı ise hukuka da aykırı olacaktır.

Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen 10 ilde üç ay süreyle olağanüstü hal ilanına dair TBMM kararı 10.02.2023 gnl Resmi Gazetede ilan edilmiştir. Olağanüstü hal kararı, 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanununun 3. Maddesinin 1. fıkrasının (a) bendindeki “Tabii afet, tehlikeli salgın hastalıklar veya ağır ekonomik bunalım hallerinden birinin veya birden fazlasının görülmesi” nedeniyle alınmıştır.

Anayasanın 15’inci maddesi olağanüstü hallerde hak kısıtlamalarının sınırını da düzenlemektedir; buna göre olağanüstü hal ilan edilmesi durumunda da “...kişinin yaşama hakkına, maddi ve manevi varlığının btnlğine dokunulamaz; kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz ve bunlardan dolayı suçlanamaz; suç ve cezalar geçmişe yürütülemez; suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz”. Anayasanın 119. Maddesine göre de “Olağanüstü hallerde vatandaşlar için getirilecek para, mal ve çalışma yükümlülükleri ile 15 inci maddedeki ilkeler doğrultusunda temel hak ve hürriyetlerin nasıl sınırlanacağı veya geçici olarak durdurulacağı, hangi hükümlerin uygulanacağı ve işlemlerin nasıl yürütüleceği kanunla düzenlenir”.

Olağanüstü hal ilanının nasıl yürütüleceğine dair 2935 sayılı Kanun, olağanüstü durumları ayrı ayrı ele almakta ve her birinin kendi kurallarını da belirlemektedir. Tabii afet ve tehlikeli salgın hastalıklarda yükümlülükleri ve alınacak tedbirler Kanunun 5, 6, 7 ve 8. maddelerinde düzenlenmiştir. Kanunun 9. maddesi hangi tedbirlerin alınabileceğini düzenlemektedir. Her düzeyde eğitime ara vermek tedbirler arasında sayılmıştır. Kanunun 8. Maddesi 18-60 yaş arasındaki tüm vatandaşları kapsayacak biçimde belirlenen işlerin yapılması yükümlülüğünü düzenlerken, maddenin devamında “Görevlendirmelerde; iř mevzuatının alıştırma yasağı ile ilgili hükümleri çalıştırılacak kişilerin yaş, cinsiyet, sağlık, meslekleri, meşguliyetleri ve sosyal durumları ile aile ve bakıma muhtaç yakınları göz önünde bulundurulur” ve “alışma yükümlülüğünün uygulanmasında kuruluşların görev ve

Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi

GMK Bulvarı Őehit Daniş Tunalığil Sok. No: 2 / 17 - 23, 06570 Maltepe - Ankara / Türkiye
Tel: (+90 312) 231 31 79 | Faks: (+90 312) 231 19 52 - 53 | e-posta: ttb@ttb.org.tr | http://www.ttb.org.tr

hizmetlerinin aksatılmaması ve yükümlülerin mesleki faaliyetleri göz önünde bulundurulur” hükümleri bulunmaktadır.

Kanun yükümlülük kapsamındaki çalıştırmaların da “aile ve bakıma muhtaç yakınların varlığı” ile “mesleki faaliyeti” de gözeterek uygulama yapılmasını öngörmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu “Olağanüstü yönetim hallerinde çekilme usulü” başlıklı 96. Maddesine göre “Olağanüstü hal, seferberlik ve savaş hallerinde veya genel hayata müessir afetlere uğrayan yerlerdeki Devlet memurları, çekilme istekleri kabul edilmedikçe veya yerine atanacaklar gelip işe başlamadıkça görevlerini bırakamazlar”, 97. Maddesine göre de bu maddede belirlenen kurala aykırı olarak görevini bırakanlar yeniden devlet memurluğuna alınmazlar. Yasanın disiplin cezalarını düzenleyen maddesine göre de “Savaş, olağanüstü hal veya genel afetlere ilişkin konularda amirlerin verdiği görev veya emirleri yapmamak” devlet memurluğundan çıkarma cezasını öngörmektedir. Dolayısıyla memurların istifası yasak değildir, ancak diğer zamanlara göre belirlenen kurala uyulmamasına daha ağır bir yaptırım öngörülmüştür.

Yine 657 sayılı Kanunun 105. Maddesine göre “Görevi sırasında veya görevinden dolayı bir kazaya veya saldırıya uğrayan veya bir meslek hastalığına tutulan memur, iyileşinceye kadar izinli sayılır” ve “Ayrıca, memurun bakmakla yükümlü olduğu veya memur refakat etmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocukları ile kardeşlerinden birinin ağır bir kaza geçirmesi veya tedavisi uzun süren bir hastalığının bulunması hâllerinde, bu hâllerin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla, aylık ve özlük hakları korunarak, üç aya kadar izin verilir. Gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılır”. Yasanın 108. Maddesi de aylıksız izinleri düzenlemektedir; aylıklı izin süresinin bitiminden itibaren sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla, istekleri üzerine on sekiz aya kadar aylıksız izin verilebilir. Olağanüstü hallerde yapılacak fazla çalışmalara karşılık ödenecek ücretler de Kanunun 178. Maddesinde düzenlenmektedir.

Anılan hükümlerin yanında Sağlık Bakanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinin “Geçici Görevlendirme” başlıklı 11. Maddesine göre “Genel hayatı etkileyen savaş, deprem, sel ve yangın gibi doğal afetlerin meydana geldiği yerleşim yerlerinde görev yapan personel; en az sekiz haftalık gebe, kendisinin veya birinci dereceden bir yakınının engelli olduğunu veya vefat ettiğini veya çocuğunun beş yaşından küçük olduğunu ya da ilköğretimde eğitim gördüğünü belgelendirmesi kaydıyla bu afetle ilgili bir defaya mahsus olmak üzere afetin olduğu tarihten itibaren altı ay içinde başvurması hâlinde talepte bulunduğu ile altı aya kadar geçici olarak görevlendirilebilir”.

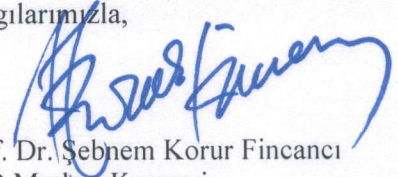
Yönetmeliğin “Can güvenliği mazereti ve olağanüstü durumlarda yer değişikliği” başlıklı 21. Maddesine göre de “(1) Kendisinin, eşinin veya bakmakla yükümlü olduğu çocuklarının bulunduğu yerde kalmasının can güvenliğini tehdit altında bırakacağını adli veya mülki idare makamlarınca verilen belgeyle belgelendiren personel, can güvenliği mazeretine dayanarak standardın uygun olması halinde talep ettiği yere atanabilir”, “(3) Genel hayatı etkileyen savaş, sıkıyönetim, olağanüstü hâl ilanı, salgın hastalık ve doğal afetler gibi durumlarda, yer değişikliği işlemleri herhangi bir şarta bağlı kalmaksızın yapılabilir”, “4) Bu Yönetmeliğin puan, süre ve dönem tayini ile ilgili hükümlerine bağlı kalmaksızın deprem, su baskını ve yangın gibi doğal afetler sebebiyle kendileri ve bakmakla yükümlü olduğu yakınları, maddî ve manevî zarara uğrayanlardan afet bölgesinde olup başka bölgelere gitmek isteyenlerin atanma talepleri, durumlarını belgelendirmeleri ve görev yaptığı yerin personel ihtiyacı hakkında gerekli tedbirlerin alınması hâlinde bu afetle ilgili bir defaya mahsus olmak üzere afetin meydana geldiği tarihten itibaren altı ay içinde, talepleri doğrultusunda bir defaya mahsus olmak üzere standardın uygun olması hâlinde atanabilirler”.

Tıpta ve Dış Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliğinin 11. Maddesine göre “(4) Uzmanlık öğrencileri, uzmanlık eğitimi uygulamasından sayılmayan işlerde görevlendirilemez. Ancak deprem, sel baskını, salgın hastalık gibi olağandışı ve hizmetin normal olarak sürdürülemediği hallerde yabancı uyruklu uzmanlık öğrencileri hariç olmak üzere uzmanlık öğrencileri, hekimlik görevlerini yürütmek üzere eğitim gördüğü kurumda veya aynı il içerisindeki sağlık tesislerine tek seferde en fazla üç aylık süreler halinde eğitim süresi boyunca toplamda altı ayı geçmemek üzere görevlendirilebilir.

Ancak yukarıda sayılan haller nedeni ile tezini yetiştiremeyen ve çekirdek müfredattaki yetkinliklerini kazanamayan uzmanlık öğrencilerine eğitim sorumlusunun önerisi üzerine eğitim kurumunun akademik kurulu kararı ile altı aya kadar süre uzatımı verilebilir”.

Açıklanan çerçevede, depremzede hekimlerin depremin yarattığı sosyal, bedensel ve ruhsal sağlık sorunları da dikkate alınıp, öncelikli olarak idari izinli sayılmaları, ancak çalışmaya devam etmek isteyenlerin görevlendirmesinin yapılması, tıpta uzmanlık öğrencisi olan hekimler yönünden uzmanlık eğitimlerinin koşullar sağlanana kadar idarelerce durdurulması bu hekimlerden hekim unvanıyla çalışmak isteyenlerin görevlendirmelerinin yapılması gerekmektedir. İdari izinli sayılan hekimlerin yerine Birliğimizin Sağlık Bakanlığına iletmış olduğu listeler de dahil olmak üzere çok sayıda gönüllü hekimin deprem bölgesine geçici görevlendirmeler ile gönderilmesinin önünün açılması gerekmektedir. Anayasa ve yasalarla hakları korunan birer insan, vatandaş ve hekim olan kişilerin böyle bir dönemde idareciler tarafından örseleyici tutumlardan kaçınılarak koruyucu tedbirlerle sürdürülecek bir yaklaşım esas alınıp, daha fazla zarar görmelerinin önlenmesi hak ihlallerinin önüne geçilmesi kamu otoritesinin yükümlülüğüdür.

Saygılarımızla,

Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı
TTB Merkez Konseyi
Başkanı